

De doelstelling van de auteurs om de verschillende methoden voor kwaliteitsverbetering door werkers in de gezondheidszorg op een rij te zetten, lijkt geslaagd. Het plezier waarmee de auteurs het boek-

je hebben geschreven, is zichtbaar en dat maakt het prettig leesbaar. Met name voor huisartsen die bezig willen zijn met kwaliteitsverbetering valt hier veel uit te halen. De overzichtelijke

bijlage vergemakkelijkt het zoeken van de juiste vorm bij het gekozen doel. Dit boekje laat zich goed gebruiken als naslagwerk.

Ellinore Tellegen

Proefschriften

Ziekte en gedrag

Cecile Boot. *Sick leave in asthma and COPD* [Proefschrift]. Nijmegen: Radboud Universiteit, 2004. 127 pagina's. ISBN 90-9018644-1.

Ziekte en gedrag hebben een innige relatie. In een documentaire die de VPRO in december 2004 uitzond over ziekte en gedrag, werd zelfs gesteld dat ziekte voor 80% uit gedrag 'bestaat'. Cecile Boot, een gezondheidswetenschapper, is in haar promotieonderzoek nagegaan hoe die samenhang tussen ziekte en gedrag er bij mensen met astma en COPD uitziet. Ze heeft daarbij gebruikgemaakt van het begrip adaptatie, dat volgens haar definitie uit drie componenten bestaat. De eerste component houdt in dat je de gevolgen van de ziekte zoveel mogelijk beperkt, het tweede dat je een evenwicht creëert tussen draagkracht en draaglast en tot slot dat je de invaliderende cognities en emoties beperkt. Na analyse van een paar focusinterviews met mensen met astma of COPD hebben experts acht criteria opgesteld aan de hand waarvan de mate

van adaptatie kan worden vastgesteld. Bij 189 mensen met astma of COPD, geworven via bedrijfsartsen, specialisten en advertenties, is ze nagegaan hoe ziekteverzuim samenhangt met adaptatie, werkkenmerken, psychosociale variabelen, persoonskenmerken, ernst van de ziekte en functionele beperkingen. De ernst van de ziekte, vastgesteld op basis van longfunctieonderzoek, hangt niet of nauwelijks samen met het ziekteverzuim dat mensen rapporteren. Psychosociale factoren, werkkenmerken en adaptatie hangen wel samen met ziekteverzuim. Er is sprake van een voorspelbare samenhang: meer problemen, minder leuk werk, minder adaptatie: meer verzuim. Er zijn wel wat verschillen tussen astma- en COPD-patiënten, maar grosso modo vertonen ze hetzelfde beeld.

Vervolgens heeft Boot bekeken welke baseline variabelen een *verandering* in het ziekteverzuimpatroon in het daarop volgende jaar voorspellen bij mensen met astma, de grootste groep uit het onderzoek.

Een laag opleidingsniveau en meer func-

tionele beperkingen bij baseline voorspellen een toename van het ziekteverzuim. Goede adaptatie voorspelde minder verzuim. Een stabiel hoog verzuim hing samen met meer ontevredenheid over het werk, meer steun van de werkgever (!) en meer klachten bij sociale activiteiten. Longfunctie, taakhoud en werkomstandigheden bleken geen voorspelers van verandering in het verzuim. Een paar kanttekeningen kun je bij dit onderzoek wel maken: het is geen huisartsenpopulatie en de deelnemers zijn op diverse manieren geworven. De onderzoekster heeft bekeken of de methode van werving de resultaten beïnvloed heeft, maar dat bleek niet het geval. We weten verder niets over de mensen die niet mee wilden doen, dus weten we ook niet voor welke mensen deze onderzoeksgroep representatief is. De resultaten zijn daardoor wat lastig te generaliseren, maar het komt wel overeen met onze ervaring in de spreekkamer: er zijn soms grote discrepanties tussen ervaren ziektelast, -gedrag en ernst van de ziekte.

Henriëtte van der Horst

Abuis

In nummer 13 bespraken we het onderzoeksrapport *Wat vindt u van de zorg? De ontwikkeling van meetinstrumenten naar de tevredenheid met het (in)formele zorgproces van terminale patiënten en hun naasten* (H&W 2004;46:670). De informatie over de prijs en de bestelwijze was niet compleet. Het onderzoeksrapport is te bestellen bij het Instituut voor Gezondheidsethiek.

Rapport plus meetinstrumenten (inclusief vragenlijsten): € 15,-

Rapport meetinstrumenten (alleen het onderzoeksrapport):

€ 11,50

Meetinstrumenten los (alleen de vragenlijsten): € 5,-

Maak één van bovengenoemde bedragen over op bankrekeningnummer 67.97.64.100 (ING Bank Maastricht), onder vermelding van het gewenste product en naam en adresgegevens. De vragenlijsten kunt u ook per e-mail aanvragen: secretariaat-ige@igemaas.nl (daar zijn geen kosten aan verbonden). (FG)